

Stalowa Wola, 18.02.2021 r.

Podkarpackie Towarzystwo Przyrodników
Wolne Rzeki
Al. Jana Pawła II 3/68, 37-450 Stalowa Wola
www.wolnerzeki.pl kontakt@wolnerzeki.pl
+48 794 253 328

Sz. P. Wojciech Wdowik
Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Rzeszowie
al. Józefa Piłsudskiego 38, 35-001 Rzeszów

PTP.SR.202102.1

Celowe osuszanie starorzecza (siedlisko 3150) w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu PLH180020 – wniosek o podjęcie działań naprawczych

Podczas wizji lokalnej w dniu 18.02.2021 r. stwierdzono obecność nowego, głębokiego rowu odwadniającego największe starorzecze Sanu między Stalową Wolą a Niskiem (współrzędne początku rowu (WGS84): 50.55321792072367, 22.12043250349932).

Starorzecze już wcześniej, w latach suchych (np. wiosną 2020) było mocno przesuszone, a ważnym czynnikiem ratującym sytuację była obecność bobrowych tam w starorzeczu. Rów odwadniający starorzecze był zarośnięty, a rzędna jego dna na tyle wysoka, że odprowadzał wodę dopiero od pewnego poziomu wypełnienia (choć i tak zupełnie niepotrzebnie i szkodliwie przyrodniczo).

Rzędna dna nowego rowu jest niższa niż rzędna dna starorzecza! Oznacza to, że w warunkach z mniejszą sumą opadów i większym parowaniem (czyli prawdopodobnie od wiosny do jesieni) starorzecze będzie bardzo szybko odwadniane całkowicie, co dotychczas nie zdarzało się nawet w najsuchszych latach.

Walory przyrodnicze starorzecza

Starorzecze w całości znajduje się na obszarze siedliskowym Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu. Jest ono chronionym siedliskiem 3150 – starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*. Jest lokalnie najważniejszym miejscem rozrodu płazów, m.in. kumaka nizinnego *Bombina bombina* (przedmiot ochrony w obszarze), ropuchy szarej *Bufo bufo*, grzebiuszki ziemnej *Pelobates fuscus*, żaby moczarowej *Rana arvalis*, traszki grzebieniastej *Triturus cristatus*. Populacje wszystkich wyżej wymienionych gatunków w Polsce zmniejszają się (<http://siedliska.gios.gov.pl/index.php/pl/wyniki-monitoringu/2015-2018/szczegolowe-wyniki-dla-gatunkow-zwierzat>), a głównym zagrożeniem dla nich jest właśnie osuszanie siedlisk przez melioracje szczegółowe i prace utrzymaniowe na rzekach.

Ponadto na starorzeczu stwierdzono m.in. zalotkę większą *Leucorrhinia pectoralis*, ściśle chroniony gatunek ważki, 11 innych gatunków ważek: *Coenagrion puella*, *Coenagrion pulchellum*, *Somatochlora metallica*, *Lestes virens*, *Lestes sponsa*, *Platycnemis pennipes*, *Calopteryx splendens*, *Calopteryx virgo*, *Libellula quadrimaculata*, *Ischnura elegant*, *Anax imperator*.

Tylko podczas jednego wyjścia terenowego (14.04.2017) stwierdzono korzystające ze starorzecza 23 gatunki ptaków (większość ściśle chronionych): *Lanius excubitor*, *Sturnus vulgaris*, *Carduelis carduelis*, *Parus major*, *Phasianus colchicus*, *Schoeniclus schoeniclus*, *Accipiter nisus*, *Emberiza citrinella*, *Corvus cornix*, *Anas platyrhynchos*, *Linaria cannabina*, *Phylloscopus collybita*, *Fringilla coelebs*, *Tringa ochropus*, *Columba palumbus*, *Turdus pilaris*, *Ardea cinerea*, *Picus viridis*, *Chroicocephalus ridibundus*, *Columba oenas*, *Vanellus vanellus*, *Buteo buteo*, *Spatula querquedula*. Spośród tych gatunków czajka *Vanellus vanellus* (EN na [Czerwonej Liście Ptaków Polski, OTOP 2020](#)) regularnie odbywała lęgi nad starorzeczem, podobnie jak rzadka cyranka *Spatula querquedula*.

Wyżej opisany rów melioracyjny spowoduje szybką degradację i zanik tego niezwykle cennego siedliska.

Wnioskujemy o natychmiastowe podjęcie działań naprawczych – budowę zastawki o rzędnej piętrzenia minimum 151,0 m n.p.m. przy samym początku rowu odwadniającego starorzecze, oraz kilku kolejnych zastawek na całej długości rowu lub całkowite zasycanie rowu.

Sprawa jest bardzo pilna – zaczynają się roztopy i woda zmagazynowana w pokrywie śnieżnej zamiast zasilić starorzecze, zostanie błyskawicznie odprowadzona do Sanu. Przynajmniej pierwsza zastawka powinna zostać wykonana najpóźniej do końca lutego – służymy pomocą, zwłaszcza w terenie.

Z wyrazami szacunku,

Piotr Bednarek
Prezes PTP Wolne Rzeki

